

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ГРАЖДАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И ДВИЖЕНИЯ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	453-16-12
Дата	12 / 06 2014 г.

СТАНОВИЩЕ

Относно: предложение за произвеждане на национален референдум, № 401-00-3, внесено от президента на републиката на 30 януари 2014 г. и предложение за произвеждане на национален референдум, № ПГ-439-01-4, внесено от инициативен комитет на 10 март 2014 г.

На свое заседание, проведено на 11 юни 2014г., Комисията за взаимодействие с граждански организации и движения разгледа предложението за произвеждане на национален референдум, № ПГ-439-01-04, внесено от инициативен комитет на 10 март 2014 г. и прие становище по предложението за произвеждане на национален референдум, № 401-00-3, внесено от президента на републиката на 30 януари 2014 г.

Предложенията, които са внесени от инициативния комитет и от президента на републиката, съдържат искане за произвеждане на национален референдум по идентични въпроси:

1. Подкрепяте ли част от народните представители да се избират мажоритарно?
2. Подкрепяте ли въвеждането на задължително гласуване на изборите и националните референдуми?
3. Подкрепяте ли да може да се гласува и дистанционно по електронен път при произвеждане на изборите и референдумите?

Предложението на президента на републиката за произвеждане на национален референдум е разгледано от комисията на заседание, проведено на 6 март 2014 г., като след обсъждането членовете се обединиха около становището, че трябва да се произнесат по искането, след внасянето в Народното събрание и проверката на подписката,

организирана по реда на чл. 12 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление.

На заседанието, проведено на 6 март 2014г., присъстваха: Петя Тянкова - секретар по правни въпроси на президента на републиката, Румяна Коларова – секретар по връзки с гражданското общество на президента на републиката, Наталия Киселова – съветник по правни въпроси на президента на републиката.

Предложението за произвеждане на национален референдум и мотивите към него се представиха от Румяна Коларова, която заяви, че инициативата на президента е получила широка гражданска подкрепа, която проличава както от организирането на подписката в подкрепа на искането за произвеждане на национален референдум, така и от изследванията на общественото мнение, че голям дял от интервюираните граждани еднозначно подкрепят инициативата за референдум. В хода на дискусиата изрази становище, че искането на президента има за цел иницирането на публичен дебат, който е изключително необходим за страната.

Общественият съвет към Комисията за взаимодействие с граждански организации и движения изрази становище, че искането за произвеждане на национален референдум е ненавременно. В представеното пред комисията писмено становище се излагат подробни съображения по всеки един от поставените в искането за произвеждане на национален референдум въпроси.

В представено писмено становище от „Институт за модерна политика“ се възразява срещу формулирания в предложението въпрос “Подкрепяте ли въвеждането на задължително гласуване на изборите и националните референдуми?“. Подчертава се, че поставянето на такъв въпрос на национален референдум е недопустимо, тъй като засяга принципа на неотменимост на основните права на гражданите, уреден изрично в чл. 57, ал. 1 от Конституцията. В становището са развити и подробни аргументи в подкрепа на изразената позиция. По отношение на другите два въпроса, поставени в предложението с искане за произвеждане на национален референдум, се изразява становище, че са твърде общи и неясни като формулировка и дори положителното им решаване не би довело до конкретна законодателна, а оттам и обществено-политическа реформа.

В становище, представено от ГК „Равни пред закона“ се застъпва позицията, че формулираните в предложението на президента въпроси „Подкрепяте ли въвеждането на задължително гласуване на изборите и

националните референдуми?“ и „Подкрепяте ли да може да се гласува и дистанционно по електронен път при произвеждане на изборите и референдумите?“ противоречат на разпоредбите на чл. 9, ал. 2, т. 1 и чл. 158, т. 4 от Конституцията. По отношение на формулировката на въпроса „Подкрепяте ли част от народните представители да се избират мажоритарно?“ се изразява мнението, че въпросът следва да е конкретно зададен, като се посочи броят на народните представители, които да се избират мажоритарно.

В дискусиата участие взеха народните представители Менда Стоянова, Адриан Асенов.

Народният представител Менда Стоянова изрази несъгласие със становищата на обществените организации относно противоконституциоността на задължителното гласуване и липсата на конкретни формулировки по останалите два въпроса. Изрази становище, че смисълът на референдума е да се попитат гражданите и ако те в болшинството си дадат положителен отговор на въпросите, това трябва да задължи Народното събрание дори да промени Конституцията, ако това е необходимо. Изложи позиция, че Народното събрание следва да подкрепи искането на президента и направи предложение за сформирането на комисия, която да конкретизира въпросите, така че те да намерят своето законодателно изражение.

Народният представител Адриан Асенов изложи становище, че предложенията на президента за дистанционно гласуване по електронен път и за избиране мажоритарно на част от народните представители не трябва да бъде подкрепено. Изрази позиция, че е необходимо въвеждането на задължително гласуване, но не и по начина, по който е представено в искането за произвеждане на национален референдум.

С предложението за произвеждане на национален референдум, № ПГ-439-01, внесено от инициативен комитет на 10 март 2014 г. се изразява солидарност с направеното от президента на републиката искане и подкрепа на зададените въпроси.

От представения протокол от Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ в Министерството на регионалното развитие за резултатите от извършената проверка на подписката в подкрепа на предложението на Инициативния комитет за произвеждане на национален референдум се установяват 571 612 броя проверени записи, като от тях 463 326 броя са на гражданите с коректно вписани данни, а 108 286 са броя на некоректните записи. От некоректно вписаните данни 2 708 е броят на записите с непълни или грешни имена, 63 296 е броят на записите с грешни данни за ЕГН, 22 056 е броят на

записите с грешни данни за постоянен адрес, 562 е броя на лицата под 18 години, 662 е броя на лицата, които не са български граждани, 1 082 е броя на починалите лица, 108 е броя на лицата, поставени под запрещение, 87 е броя на лицата, изтърпяващи наказание лишаване от свобода, 17 377 е броя на повторените записи и 348 е броя на записите без подписи.

Представената с предложението за произвеждане на национален референдум подписка съдържа задължителните реквизити по чл.12, ал.7 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление и предложението може да бъде разгледано по реда на чл. 13, ал. 5 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местно самоуправление.

Доколкото в предложението за произвеждане на национален референдум, внесено в Народното събрание от инициативен комитет на 10 март 2014 г. не се посочва изрично по реда на коя разпоредба от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление е направено и с оглед резултатите от проверката на подписката на граждани, подкрепящи предложението, трябва да се направи извод, че предложението е направено по реда на чл.10, ал. 1, т. 5 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление - с подкрепата на не по-малко от 200 000 граждани с избирателни права.

На заседанието на комисията, проведено на 11 юни 2014г., присъстваха: от страна на инициативния комитет - проф. Георги Близнашки, Борис Рангелов, Веселин Калановски, Виктор Стоянов, доц. Светлана Божилова, членове на Обществения съвет към Комисията за взаимодействие с граждански организации и движения, представители на неправителствени организации, граждани.

Предложението за произвеждане на национален референдум и мотивите към него бяха представени от проф. Георги Близнашки.

В мотивите на предложението се изтъква, че предприетата инициатива има за цел произвеждането на национален референдум по основни въпроси, които са определящи за осъществяването на същинска избирателна реформа в Република България. Изразява се позиция, че в изборите за национални институции не е осигурена ефективна възможност за пълноценно участие на български граждани, които пребивават продължително извън страната и че провеждането на реална изборна реформа е от решаващо значение за преодоляване на слабостите във функционирането на демократичната система.

Проф. Близнашки изрази становище, че разглеждането на поставените въпроси чрез произвеждането на национален референдум ще

доведе до коренно различни резултати по отношение на изборната система, а мажоритарният вот ще даде възможност гражданите да избират личности, доказали своята компетентност и нравствена устойчивост.

В представено писмено становище Обществения съвет към Комисията за взаимодействие с граждански организации и движения не подкрепя искането за произвеждане на референдум, поради недостатъчен брой валидни подписи. Приема становище за отправяне на предложение до Комисията за взаимодействие с граждански организации и движения за започване на законодателна инициатива за изменение на изборното законодателство и въвеждане на задължително гласуване.

В дискусиата взеха участие народните представители Менда Стоянова, Тотю Младенов, Мая Манолова, Христо Монов и Георги Горанов; представители на инициативния комитет - проф. Георги Близнашки, Борис Рангелов, Веселин Калановски, Виктор Стоянов, доц. Светлана Божилова; членове на Обществения съвет - Добринка Алексиева, Петър Кичишки, Ирина Абаджиева- Репуц, Светослав Николов, както и представители на граждански организации и движения.

Представителите на инициативния комитет подкрепиха искането за произвеждане на национален референдум с поставените в него въпроси. Заявиха позиция, че е важно гражданите да бъдат питани и в съответствие с тяхното мнение да бъдат направени промени в Конституцията и в Изборния кодекс.

Народните представители Менда Стоянова и Тотю Младенов подкрепиха искането и настояха въпросите да се гласуват в цялост. Изразиха позиция, че чрез произвеждането на национален референдум, ще се чуе волята на суверена по отношение на промяната в изборната система. Постигането на тази цел е възможно само, ако се отговори едновременно и на трите поставени въпроса.

Мая Манолова заяви становище за невъзможност да бъде гарантирана тайната на вота и свободата на волеизявлението на гражданите при дистанционно електронно гласуване, като се позова на решение на Конституционния съд № 4 от 2011 г. Заяви, че въпросът „Подкрепяте ли част от народните представители да се избират мажоритарно?“ е некоректно зададен и не дава възможност за еднозначен отговор от гражданите. По отношение на задължителното гласуване отбеляза, че въвеждането му извън Република България е неосъществимо, поради невъзможността да бъдат осигурени достатъчен брой изборелни секции в които всички българи, живеещи в чужбина, да упражняват правото си на глас.

Част от представителите на граждански организации се обявиха против произвеждането на референдум по мажоритарния вот, защото същият вече е факт чрез въвеждането в Изборния кодекс на преференциалното гласуване. Изразиха се опасения, че електронното гласуване ще улесни купуването на гласове и контролирането на вота. Посочиха, че вместо да се произвежда национален референдум народните представители трябва да започнат процедура за промени в Конституцията и в Изборния кодекс за въвеждане на задължително гласуване.

След проведените дебати Комисията не можа да се обедини около общо становище по произвеждането на национален референдум по въпросите, посочени в искането на президента и инициативния комитет за произвеждане на национален референдум, което да предложи на Народното събрание.

Народните представители от парламентарната група на политическа партия ГЕРБ - трима членове, гласуваха „за” произвеждането на национален референдум и по трите поставени въпроси и гласуваха „против” разделянето на въпросите и възможността да се гласува поотделно за всеки един от тях.

Народните представители от парламентарната група на Коалиция за България - трима членове, гласуваха „за” разделянето на въпросите като подкрепиха искането за произвеждането на национален референдум за въвеждане на задължително гласуване, но след редактиране на въпроса и гласуваха „против” произвеждането на национален референдум по останалите два въпроса.

Народните представители от парламентарната група на Движението за права и свободи - трима членове, гласуваха „против” произвеждането на национален референдум и по трите поставени въпроса.

Народните представители от парламентарната група на политическа партия АТАКА не взеха участие в заседанието на комисията.

Мая Манолова

Председател на Комисията
за взаимодействие с граждански
организации и движения